

ANNALEE NEWITZ este o jurnalistă specializată în impactul cultural al științei și tehnologiei. Ea are un doctorat obținut la Universitatea Berkeley din California și a lucrat ca analist politic pentru Electronic Frontier Foundation. A scris pentru publicații precum *Ars Technica*, *Gawker*, *Wired*, *New Yorker*. În 2008 a fondat *io9*, unul dintre cele mai citite bloguri de science fiction din lume. *Autonom*, romanul ei de debut, a fost nominalizat la premiile Nebula și Locus.

ANNALEE NEWITZ AUTONOM

Traducere din limba engleză
MIHAI IORDACHE

CUPRINS

Ultimul pirat din Saskatchewan.....	7
1 Nava pirat	9
2 Inițializare	17
3 Proprietate privată.....	25
4 Iqaluit.....	30
5 Știința bună.....	48
6 Efecte secundare	68
7 Pastilele biliare.....	81
8 Creieri.....	94
9 Închisoare.....	104
10 Antropomorfizatori.....	119
11 Laboratorul Liber.....	132
12 Rețeaua umană	144
13 Retcon.....	165
14 Cealaltă adevărată față.....	181
15 Piratează-ți corpul.....	201
16 Drumul nr. 3	218
17 SlaveBoy	242
18 Vegas.....	248
19 Un accident de muncă îngrijorător	262
20 Truc de marketing.....	268
21 Moose Jaw.....	280
22 Marea Pharma	289
23 Cheie de autonomie	297
Mulțumiri.....	303

ARMADA MANIFESTO

JOIN THE ARMADA!

Recrutăm vânători și devoratori de vise!
Amazoane și exploratori alături de care
să călătorim până la capătul universului!
Luptători plini de curaj, femei neînfricate,
capabile să înfrunte vrăjitori malefici, orci însetați
de sânge și dragoni neîmblânziți! Minți scilpitoare,
dornice să dezlege misterele unor crime terifiante!
Cititori și cititoare neobosite, cărora să le aducem
cele mai fascinante romane science fiction,
fantasy și thriller!

JOIN THE ARMADA!

Printre generalii noștri se numără
Frank Herbert și **Arthur C. Clarke**,
regi ne sunt **Stephen King** și **George R.R. Martin**,
iar regine **N.K. Jemisin** și **Naomi Novik**.

În librăriile din toată țara și pe www.nemira.ro

ARMADA.
IMAGINATION UNLIMITED!

POWERED BY NEMIRA.

ULTIMUL PIRAT DIN SASKATCHEWAN

Dintr-o baladă din secolul XX a Viermilor Aroganți¹

Eram țăran, mă descurcam cu micul meu teren
Lângă Canadian Pacific², linia de tren,
Dar timpurile erau grele, și banca mi l-a luat,
Au zis: „Așa-i corect, căci banii înapoi nu ni i-ai dat.“

Am căutat de muncă-n lung și-n lat, dar ei râdeau.
„– Să te-angajăm? Dat-am afară 20“, spuneau.
Guvernul mi-a propus atunci un ajutor sărman,
Dar sunt prea mândru ca s-ajung și eu un alt golan.

Apoi mi-am zis: ce-mi pasă mie că slujbele s-au dat?
Mă duc pe râul Saskatchewan, să mă fac pirat.

Și cu heirup, heirup, acum, vin peste prerii
Și fur grâul și orzul și orice o mai fi
Și cu heirup, țărane, încuie-ți hambarul și grădina
Când vezi un steag cu cap de mort pe țărmul din Regina³.

¹ Arrogant Worms, trio canadian de comedie care parodiază diferite genuri muzicale (n. tr.).

² Canadian Pacific Railway, cale ferată istorică, construită între 1881 și 1885, ce traversează Canada (n. tr.).

³ Regina, orașel din Saskatchewan (n. tr.).

Ai crede că țăranii știu că-s în libertate,
Dar numai ieri văzut-am pe-o barjă transportate
Îngrășămintele, nu s-au prins, prin dos m-am furișat,
Le-am scufundat și nava, și marfa le-am furat.

Un pod din Moose Jaw¹ trece fluviul cu ape grandioase,
Țăranii-l traversează mereu cu frica-n oase,
Ei știu că Tractor Jack i-așteaptă în golf, și vin ușor,
Mă sui pe pod, le dau în cap și plec cu fânul lor.

NAVA PIRAT

25 iunie 2144

Studenta n-avea de gând să se oprească din făcutul temelor, și asta avea s-o ucidă. Chiar și după ce medicii îi injectaseră tranchilizante, ea se ghemuise în șezut, cu degetele încovoiate în jurul unei tastaturi absente, și continuase să tasteze. Antiobsesivele nu avuseseră efect. Intervenția asupra nivelurilor de serotonină nu rezolvase nimic, și problema nu părea să fie disocierea sau halucinația. Studenta era perfect lucidă. Dar pur și simplu nu se oprea din a reimplementa caracteristici ale sistemului de operare pentru ora ei de programare. Singurul lucru care o ținea în viață era un tub de hrănire pe care medicii reușiseră să i-l introducă în nas cu forța, cât timp fusese imobilizată.

Părinții erau indignați. Locuiau într-un cartier respectabil al orașului Calgary și se asiguraseră că fiica lor are întotdeauna acces la cele mai bune medicamente disponibile pe piață. Cum ar putea să fie ceva în neregulă cu mintea ei?

Doctorii le spuseră reporterilor că acest caz avea toate caracteristicile abuzului de droguri. Creierul obsedatei de teme prezenta un tipar perfect al dependenței. Bucla plăcere-recompensă, care trimitea neurotransmițătorii într-un du-te-vino de la creierul mijlociu la cortexul cerebral și înapoi, luase foc. Această configurație

¹ Moose Jaw, al patrulea oraș ca mărime din provincia Saskatchewan, Canada (n. tr.).

chimică era remarcabilă deoarece creierul ei arăta ca și cum ar fi fost dependentă de teme ani întregi. Se adaptase la această recompență anume, iar receptorii de dopamină puneau în evidență tipare care în mod normal apar doar după ani de dependență. Însă familia și prietenii studentei susțineau că nu mai avusese niciodată această problemă până acum câteva săptămâni.

Știrea era aur viral curat pentru rubrica de mistere medicale din fluxul de știri Toate Minunile. Doar că povestea devenise așa de populară, încât începuse să iasă la suprafață și pe site-urile principale de știri.

Jack Chen își dădu jos ochelarii și înghesui lentilele dezactivate în buzunarul de la piept al salopetei. Lucrase atâta în lumina strălucitoare a soarelui, încât ochii ei căprui erau acum înconjurați de inele palide. Era un bronz de fermier, la fel cu cel pe care-l căpăta tatăl ei după o zi lungă de purtat ochelari pe câmpurile de rapiță, privind cum floricelele galbene emit torente de date priuitoare la mediu. Probabil, se gândi Jack, același bronz de fermier îi afectase pe toți cei din familia Chen timp de generații, încă de pe vremea când stră-străbunii ei veniseră de peste Pacific, din Shenzhen, și cumpăraseră o franciză agricolă în preriile din jurul Saskatoonului. Oricât de departe de casă s-ar fi dus, anumite lucruri rămâneau neschimbate.

Însă altele nu. Jack stătea turcește în mijlocul Oceanului Arctic, în echilibru pe curbura blândă și, în mod bizar, invizibilă a carenei submarinului ei. De la câteva sute de kilometri deasupra apei, pe unde umblau sateliții, indicele de refracție negativ al submarinului îndoia lumina până când Jack părea că plutește absurd deasupra valurilor. Lângă ea, întinsă în apa strălucitoare, era o fâșie unduitoare de panouri solare non-reflexive. Mâna lui Jack făcu un gest ca și cum ar fi mototolit ceva și rețeaua solară se strânse și intra înapoi în compartimentul său, dispărând sub un panou al carenei.

Bateriile subului erau încărcate, traficul ei de rețea era ascuns într-o ceață de date justificate și avea o cală plină de medicamente. Era timpul să se scufunde.

Deschizând trapa, Jack coborî tropăind pe scara ce ducea la cabina de comandă. O strălucire de un verde-stins apărui, în fâșii, pe pereți, pe măsură ce colonii de bacterii se trezeau ca să-i lumineze drumul. Jack se opri sub un ghem de tuburi ce veneau din tavan. Un panou de comandă, ai cărui fotoni erau organizați în forma unui ecran de către mii de proiectoare care circulau prin aer, i se materializă în mod convenabil la nivelul ochilor. Cu o glisare a degetului pe ecran, intra în sistemul de navigație și își schimbă direcția pentru a evita coridoarele de transport cu trafic aglomerat. Destinația ei era o porțiune relativ liniștită a coastei arctice, dincolo de marea Beaufort, unde apa dulce întâlnea marea și forma un puzzle vast de râuri și insule.

Însă lui Jack îi era greu să se concentreze asupra lucrurilor banale pe care le avea de făcut. Ceva legat de istoria cu dependența de teme nu-i dădea pace. Își puse din nou ochelarii și se adânci în meniul fluxului de știri. Privind la un set de comenzi, căută mai multe informații. "CAZUL OBSEDATEI DE TEME MIROASE A PHARMA DE CONTRABANDĂ", spunea unul dintre titluri. Jack trase adânc aer în piept. Să aibă oare această poveste de strâns clicuri vreo legătură cu lotul de Zacuity pe care îl descărcase luna trecută în Calgary?

La ora asta, cala subului era plină cu douăzeci de lăzi de medicamente proaspăt piratate. Printre multiplele terapii pentru mutații genetice și management bacterial, stăteau ascunse cutii cu clona lui Zacuity, noua pilulă de senzație pentru creșterea productivității pe care o voia toată lumea. Oficial, nu era încă pe piață, ceea ce sporea cererea. În plus, era făcută de Zaxy, compania aflată în spatele lui Smartifex, Brillicent și al altor medicamente populare de sporire a randamentului muncii. Jack primise o mostră beta de la un inginer care lucra la cea mai mare companie de dezvoltare din Vancouver, Quick Build Wares. La fel ca

multe dintre companiile din biotehnologie, Quick Build împărțea noi stimulatoare de atenție gratuit, odată cu mesele pentru angajați de la cantină. Publicitatea prelansare spunea că Zacuity ajută pe oricine să-și facă treaba mai iute și mai bine.

Jack nu se obosise să încerce ea însăși Zacuity – nu avea nevoie de medicamente care să-i facă treaba mai palpitantă. Inginerul care-i dăduse mostrele îi descrisese efectele în termeni aproape religioși. Puneai medicamentul sub limbă și începeai să *simți* că munca e plăcută. Nu-ți creștea doar gradul de concentrare. Te făcea să *te bucuri* de muncă. Abia așteptai să te întorci la tastatură, la masa de montaj, la ecranul tactil, la laborator, la imprimanta 3D. După ce luai Zacuity, munca începea să-ți dea un soi de satisfacție viscerală pe care nimic altceva nu ți-o mai putea oferi. Ceea ce era perfect pentru o corporație ca Quick Build, unde noile produse trebuiau expediate din scurt, iar consultanții trebuiau uneori să pună la punct un dispozitiv *hardware*, pornind de la zero, într-o săptămână. Sub influența lui Zacuity, aveai sentimentele pe care se presupune că ar trebui să le ai după o treabă bine făcută. Nu mai existau regrete, nici temeri că s-ar putea să nu transformi lumea într-un loc mai bun când fabricai încă un ghem de atomi legați în rețea. Iar sentimentul recompensei la terminarea unei sarcini era atât de intens, încât te făcea să te zvârcolești în scaunul confortabil de birou, să-ți înfigi unghiile în suprafața moale a biroului, să respiri greu timp de aproximativ un minut. Dar nu era ca un orgasm, nu tocmai. Poate cea mai bună descriere era aceea de senzație fizică perfectă. Da, o simțai în propriul corp, dar era mai orbitor de plăcută decât orice ar fi putut citi terminațiile tale nervoase în lumea reală a obiectelor. După o repriză de muncă sub efectul Zacuity, singurul lucru pe care ți-l doreai era să termini încă un proiect pentru Quick Build. Nu era de mirare că oamenii cumpărau rahatul ăsta ca nebunii.

Există însă o mică problemă, pe care Jack o ignorase până acum. Zaxy nu făcuse publice datele obținute în urma testelor lor clinice, așa că nu aveai nicio modalitate de a afla despre posibilele efecte secundare. În mod normal, Jack nu și-ar fi bătut capul

cu toate cazurile de demență indusă de medicamente de pe fluxurile de știri, dar ăsta era cu totul special. Nu-i venea în minte nicio substanță populară care să poată face pe cineva dependent de teamele pentru acasă. Sigur, comportamentul obsesiv al studentei putea fi provocat și de un stimulent produs artizanal. Dar atunci ar fi fost greu ca povestea să devină o enigmă a medicinei, fiindcă doctorii ar fi găsit imediat dovezi ale prezenței stimulentului în sistemul ei. Gândurile i se învârtteau în mintea lui Jack, de parcă ar fi înghițit o neurotoxină cât se poate de afurisită. Dacă medicamentul ăsta era Zacuity cel piratat de ea, cum de se întâmplase asta? Supradoză? Poate că studenta îl amestecase cu alt drog? Sau oare ea, Jack, o zbârcise cu ingineria inversă¹ și crease ceva oribil?

Jack simți un fior de teamă care porni de la baza șirei spinării și continuă de-a lungul picioarelor. Dar stai – fiorul ăsta nu era doar o reacție psihosomatică involuntară la ceea ce citise pe fluxul de știri. Podeaua vibra ușor, deși nu pornise încă motoarele. Smulgându-și ochelarii, își recăpătă controlul asupra senzoriului și își dădu seama că cineva pocnește în pereții calei, exact în spatele peretelui de compartimentare din fața ei. Ce mama naibii? Există un bocaport pentru urgențe la pupă, dar cum...? N-avea timp să se mai gândească dacă a uitat să încuie ușile. Mișcându-și capul ca o pasăre de pradă, Jack își activă sistemul de perimetru, ale cărui sârme întinse, nanometrice, erau conectate cu nervii senzoriali aflați chiar sub suprafața pielii ei. Apoi își desfăcu teaca cuțitului. Judecând după sunet, era o singură persoană, încercând desigur să înhațe orice ar fi încăput într-un rucsac. Doar un drogat sau cineva cu adevărat disperat putea fi atât de stupid.

Deschise ușa de la cală pe tăcute, alunecând înăuntru cu cuțitul scos. Dar nu găsi scena la care se așteptase. În locul unui hoț vrednic de milă, erau doi: un tip cu pielea solzoasă și capul lipsit de păr pe alocuri ca al unui drogat și robotul lui, care ținea un sac

¹ Ingineria inversă (în engleză, *reverse engineering*) presupune studierea unui obiect pentru a-i determina funcționarea sau metoda de fabricație și eventual fabricarea unei copii sau a unui nou obiect cu funcții similare (n. tr.).

cu medicamente. Botul era o chestie jalnică, făcută din bucăți, pe care hoțul sigur o furase de la altcineva, și avea stratul de piele aproape prăjit pe ici, pe colo, dar încă putea fi periculos. Jack n-avea timp să ia în calcul o opțiune neletală. Cu o lovitură de sus în jos bine exersată, trimise cuțitul drept în gâtul bărbatului. Asistată de un algoritm de descoperire a părților corpului, lama trecu prin trahee și se împlântă în arteră. Omul căzu, înecat cu oțel, iar din corp îi țâșniră sânge, aer și căcat.

Cu o mișcare rapidă, Jack își recuperează cuțitul și se întoarce spre bot. Acesta se uita la ea cu gura căscată, ca și cum ar fi rulat un program plin de erori. Ceea ce, probabil, și făcea. Asta putea fi bine pentru Jack, fiindcă era posibil ca botului să nu-i mai pese de la cine primea ordine, atâta timp cât erau clare.

– Dă-mi sacul, îi spuse Jack ca să facă o încercare, întinzând mâna spre el.

Sacul era umflat de cutiuțe cu medicamentele ei. Botul i-l înmână imediat, cu gura căscată în continuare. Fusese construit să arate ca un adolescent, deși ar fi putut fi mult mai bătrân. Sau mult mai tânăr.

Cel puțin nu trebuia să ucidă două ființe azi. Și putea să se aleagă și cu un bot bun din afacerea asta, dacă prietenul ei botad-min din Vancouver se agita un pic. La o privire mai atentă, stratul de piele al ăstuia nici nu arăta așa de rău, în definitiv. Nu se vedeau componente ițindu-se prin el, chiar dacă în unele locuri era zdrelit și însângerat.

– Șezi, îi ordonă, și el se așază direct pe podeaua calei, picioarele îndoindu-i-se ca două grinzi comandate electromagnetic care nu mai au ce să sprijine, apoi o privi cu ochii goi.

Jack avea să se ocupe de el mai târziu. Acum trebuia să facă ceva cu cadavrul stăpânului său, din care curgea încă sânge pe podea. Își strecură mâinile pe la subsuorile drogatului, îl prinse bine și îi târî rămășițele, prin trapă, în cabina de comandă, lăsându-l pe bot în urmă, în cala încuiată. Botul nu prea avea ce face acolo de unul singur, dat fiind că toate medicamentele ei erau destinate oamenilor.

Jos, unde se ajungea pe o scară îngustă, în spirală, era laboratorul ei, care servea și ca bucătărie. O imprimantă de calitate superioară domina unul din colțuri, cu trei compartimente distincte pentru diferite materiale: metale, țesuturi, spume. Folosind o versiune mai mică a ecranului din cabina de comandă, Jack seta cele două capete de printare pentru spumă să extrudeze două blocuri de ciment, prevăzute în mod convenabil cu găuri, pentru a le putea lega cât mai ușor de picioarele cadavrului. Pe măsură ce nivelul adrenalinei îi scădea, privi cele două capete cum goneau peste patul imprimantei, construind o piatră gri, mată, strat cu strat. Își clăti cuțitul în chiuvetă și îl puse la loc în teacă, apoi își dădu seama că e plină de sânge. Până și fața îi era lipicioasă din cauza lui. Umplu chiuveta cu apă și începu să caute o cârpă prin dulapuri.

Cu o ridicare din umeri, își slăbi legăturile moleculare ale salopetei și simți cum materialul se desface după cusături invizibile și îi cade la picioare. Corpul ei își păstra aceeași formă de circa două decenii. Părul negru tuns scurt avea doar câteva fire albe. Unul dintre cele mai vândute medicamente ale lui Jack era o reproducere, moleculă cu moleculă, a lui Vive, pentru longevitate, și întotdeauna testa calitatea propriilor produse. Adică obișnuia s-o testeze – până la Zacuity. În timp ce se freca pe față, Jack încercă să mediteze la două orori simultan: sus avea un om mort, iar o studentă din Calgary era în mare pericol din cauza a ceva care semăna suspect de mult cu Zacuity de pe piața neagră. În timp ce apa de pe ea picura pe blatul din bucătărie, Jack privi cum creșteau blocurile de ciment în jurul găurilor lor centrale.

Jack trebuia să admită că devenise neatentă. Atunci când crease Zacuity prin inginerie inversă, structura lui moleculară părea aproape la fel cu ceea ce văzuse la zeci de alte medicamente pentru productivitate și vigilență, așa că nu-și mai bătuse capul să investigheze în profunzime. Evident, știa că Zacuity ar fi putut avea unele efecte secundare ușor nedorite. Dar aceste droguri distractive pentru muncitori îi susțineau financiar munca ei reală, și anume antiviralele și terapiile genetice, medicamente care salvau vieți. Avea nevoie de banii aduși rapid de Zacuity pentru a putea

Libris RO
 Respect pentru oamenii și cărți

continua să dea gratis celelalte medicamente celor care aveau nevoie de ele. Era vară și o nouă plagă plutea, peste Pacific, dinspre Uniunea Asiatică. Nu era timp de pierdut. Oamenii fără credite aveau să moară în curând, iar companiilor pharma puțin le păsa. De asta se grăbise Jack să vândă miile de doze de Zacuity netestat prin toată Zona Comercială Liberă. Acum avea o grămadă de doctorii bune, dar asta aproape că nu mai conta. Dacă accidentul medicamentos al studentei se întâmplase din vina ei însemna că o dăduse în bară la fiecare nivel posibil, de la medicină la etică.

Cu un bip, imprimanta se deschise și prezentă două cărămizi de ciment perforate. Jack le cără în sus pe scări, întrebându-se în tot timpul ăsta de ce se hotărâse să ducă atâta greutate singură.

INIȚIALIZARE

2 iulie 2144

Sub carapacea lui Paladin intrase nisip, și actuatorii îl dureau. Era primul lui exercițiu de antrenament, sau poate al patruzecilea. În timpul perioadei de formare era greu să menții linearitatea timpului; câteodată, amintirile se dublau sau se triplau înainte de a se așeza în acea linie dreaptă care, spera el, avea să se întindă într-o bună zi în urma lui exact ca șirul de urme de picior clare, cu câte patru degete, care îi marcau acum traseul printre dune.

Paladin folosi milioane de linii de cod pentru a pași prin alunecare pe o pantă din nisip fin, vălurit de vânt. Cu fiecare pas făcea o gaură în dună, iar asta îl obliga să se îndoie din talie pentru a-și păstra echilibrul. Nisipul îi curgea peste corp, creându-i minuscule cicatrice în aliajul întunecat din carbon al carapacei. Lee, botad-minul lui, îl aruncase din reactor la ora 1500, undeva în nordul îndepărtat al spațiului aerian al Federației Africane. Drumul până jos fusese ușor. Își amintea că mai făcuse așa ceva, ținea minte cum își schimbase poziția corpului pentru a evita supraîncălzirea, cum își desfăcuse scuturile de pe spate pentru a prinde vântul, cum aterizase cu o smucitură a parașocurilor.

Dar acum nu mai era doar o altă repetiție a aceleiași vechi curse cu obstacole. Era o misiune-test.